

Centralupphandling av vård- och omsorgsboenden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen ska genom förenklad upphandling ansvara för genomförande av centralupphandling av entreprenaddrift för de boenden som anges i detta utlåtande. Upphandlingen ska genomföras i enlighet med de principer som anges i utlåtandet och tidigare kommunfullmäktigebeslut.
2. När entreprenadupphandling är slutförd och avtal påskrivna ska avtalen lämnas över till respektive ansvarig stadsdelsnämnd. Stadsdelsnämnderna har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer etc.
3. Kommunstyrelsen får besluta om att justera antalet boenden på det sätt som framgår av ärendet om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera boendet eller om ett tidigare ingånget avtal inte förlängs och något ytterligare boende därför måste ingå i upphandlingen.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

1. Stadsdirektören ges i uppdrag att fatta beslut om tilldelning av kontrakt och teckna avtal i enlighet med tilldelningsbeslutet.
2. Stadsdirektören ges delegation att besluta om att justera antalet boenden om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera boendet eller om ett tidigare ingånget avtal inte förlängs och något ytterligare boende därför måste ingå i upphandlingen.

Föredragande borgarråden Sten Nordin och Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden infördes i Stockholms stad den 1 juli 2008. Av beslutet framgår att vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi ska upphandlas genom årliga, centralt administrerade entreprenadupphandlingar.

Föreliggande ärende innehåller stadsledningskontorets förslag till boenden att ingå i den fjärde av de återkommande entreprenadupphandlingarna samt principer för upphandlingens genomförande och avtalens förvaltande. För att en centralupphandling ska uppnå lyckat resultat är det mycket viktigt att urvalet sker i dialog och samråd med stadsdelsnämnderna. Stadsledningskontoret har utgått från de aktivitetsplaner stadsdelsnämnderna redovisat. Avstämning har gjorts med respektive stadsdelsförvaltning. Därefter föreslås 10 boenden att ingå i den kommande centralupphandlingen.

Stadsdelsnämnderna har ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer etc.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i dialog med berörda stadsdelsnämnder samt äldrenämnden. Ärendet har förhandlats i CESAM den 15 februari 2011. Ärendet har remitterats till äldrenämnden samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Norrmalm, Skärholmen, Spånga-Tensta och Södermalm.

Äldrenämnden vill utöver föreslagna boenden att Vintertullens vård- och omsorgsboende på Södermalm upphandlas för att ha en beredskap för en ny entreprenör i det fall avtalet med nuvarande entreprenör inte förlängs senast vid halvårsskiftet 2011.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag. Vad gäller tidsplanen för när avtalet ska börja gälla anser nämnden emellertid att startdatum bör senareläggas. Detta för att beakta storhelgen i samband med jul/nyår och därmed säkerställa överlämnandet av verksamheten.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelnämnd har inget att invända mot stadsledningskontorets förslag till vilka boenden som ska ingå i upphandlingen. Axgården, som är det vård- och omsorgsboende som föreslås ingå från Häger-

sten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, finns med i nämndens aktivitetsplan med planerad konkurrensutsättning 2011.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ser positivt på att det totalrenoverade Hässelgårdens vård- och omsorgsboende ingår i upphandlingen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ser positivt på stadsledningskontorets förslag att Solbackens vård- och omsorgsboende ingår bland de verksamheter som ska upphandlas vid den fjärde centralupphandlingen av vård- och omsorgsboenden i enlighet med det ursprungliga förslaget. Samtidigt vill de framhålla vikten av att det i avtalen finns tydliga uppföljningsbara kvalitetskriterier som möjliggör en likvärdig uppföljning mellan olika entreprenörer. Stadsdelsnämnden anser också att det är viktigt att staden i avtalen tydliggör frågan om sanktioner i de fall entreprenören inte följer avtalet.

Norrmalms stadsdelsnämnd har inget att invända mot förslaget till vilka vård- och omsorgsboenden som ska omfattas av den förestående upphandlingen men vill framhålla vikten av att det i avtalen finns tydliga uppföljningsbara kvalitetskriterier som möjliggör en likvärdig uppföljning mellan olika entreprenörer.

Skärholmens stadsdelsnämnd uppdrar åt Skärholmens stadsdelsförvaltning att analysera om Sättra vård- och omsorgsboende också kan ingå i den centrala upphandlingen med god kvalitet och sund ekonomi och återkommer innan slutgiltigt beslut har tagits om vilka boenden som ska ingå.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att det är viktigt att stadsdelsnämnden avsätter tid och resurser för detta arbete.

Södermalms stadsdelsnämnd vill att de vård- och omsorgsboenden inom Södermalms stadsdelsnämndsområde som föreslås ingå i den centrala upphandlingen, Hornskroken och Katarinagården, bör kompletteras med Vintertullens vård- och omsorgsboende. Avtalet med Attendo Care AB rörande driften av Vintertullens vård- och omsorgsboende löper till och med den 31 mars 2012, om inte parterna senast den 30 juni 2011 träffar överenskommelse om att förlänga avtalet.

Våra synpunkter

Valfrihetssystemet som infördes under förra mandatperioden innebär en möjlighet för de äldre att själva välja vård- och omsorgsboende utefter de egna preferenserna. Kanske är det läget som styr, eller möjligheten att ta del av en särskild verksamhetsinriktning. Genom att upphandla stadens verksamheter får vi in nya entreprenörer med olika idéer om hur verksamheten för äldre ska bedrivas. Det berikar den äldreomsorg som erbjuds i Stockholm.

Stockholms stad kontrollerar löpande kvaliteten i verksamheterna och genomför regelbundet brukarundersökningar på samtliga boenden som offentliggörs i Jämför och Välj Service på stockholm.se.

En dialog med utförarna är viktig för att säkerställa att de äldre får god omsorg och rätt vård. Vid ett boende har Södermalms stadsdelnämnd de senaste månaderna funnit skäl att utreda verksamheten närmare. Det gäller Vintertullens vård- och omsorgsboende, där stadsdelsnämnden senast vid kommande halvårsskifte har att ta ställning till om avtalet ska förlängas. I det fall nämnden skulle besluta att inte förlänga avtalet är det viktigt att snabbt kunna ta in en annan entreprenör för att få minsta möjliga påverkan på verksamheten för de äldre. Därför vill vi i enlighet med Södermalms stadsdelsnämnds remissvar att även Vintertullens vård- och omsorgsboende tas med i denna centrala upphandling.

Sätra vård- och omsorgsboende har under senare år haft organisatoriska och ekonomiska problem. Verksamheten har ny ledning sedan en tid och nämnden ser nu förändringar till det bättre i flera avseenden. Det är viktigt att verksamheter oavsett driftform har god kvalitet. Erfarenheter och utvärderingar visar att för att nå god kvalitet krävs ekonomi i balans och god organisation. Det är vår uppfattning att Sätra vård- och omsorgsboende bör lyftas ut ur upphandlingen så att de förbättringar som nu syns kan få fullt genomslag innan verksamheten upphandlas.

Stadsledningskontoret bör se över möjligheten att öka tydligheten i kvalitetskriterierna, i enlighet med de synpunkter som har inkommit från ett par av stadsdelsnämnderna. Syftet med den centrala upphandlingen är att vi i Stockholms stad ska se till att de som bedriver äldreomsorg till den bästa kvaliteten också är de som ska sköta verksamheten vid våra vård- och omsorgsboenden.

Bilaga

Reservationer m.m.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Tomas Rudin* (S) enligt följande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen att besluta följande.

1. Avslå förslaget till beslut.
2. Därutöver anför följande.

Vi avvisar bestämt förslaget till ytterligare centralupphandling av vård- och omsorgsboenden. Vi kan konstatera att endast ett fåtal demensboenden återstår i kommunal regi och att konsekvensen av detta och tidigare fattade beslut av den borgerliga majoriteten blir att fyra stadsdelar helt kommer att sakna ett kommunalt alternativ på detta område. Det rör sig om Norrmalm, Östermalm, Skärholmen och Spånga-Tensta.

Vi kan också konstatera att staden haft dålig kontroll över den privatisering som genomförts, där stora brister uppdagats av tredje part snarare än den egna granskningen. Det gäller i synnerhet Vintertullen. Vi ser det också som problematiskt att staden brister i sitt ansvarstagande i de avtal som knyts, så att tillräcklig personaltäthet inte garanteras och det är svårt att snabbt och kraftfullt agera vid missförhållanden.

Frågan om meddelarfrihet för anställda är i detta sammanhang också central. Möjligheten för anställda att uppmärksamma anhöriga, politiker, media och allmänhet på brister i vården är avgörande för att upprätthålla kvaliteten. Att meddelarfriheten för medarbetarna begränsas när kommunalt driven verksamhet går över i privat regi är mycket oroande för de äldre. Vår uppfattning är att de anställda i upphandlad verksamhet ska vara tillförsäkrade samma meddelarfrihet som i kommunal verksamhet.

Om det vid något tillfälle finns skäl att upphandla ska detta alltid beslutas lokalt av respektive stadsdelsnämnd och det skall alltid finnas möjlighet till egenregianbud. Idag toppstyrts stadens utbud av äldreboenden från kommunstyrelsen och avgörande tilldelningsbeslut lämnas till en tjänsteman. Stadsdelsnämnderna omvandlas från beslutande till förvaltande organ, trots att de har det faktiska ansvaret inför medborgarna. Därmed minskar även de lokala pensionärsrådets inflytande och påverkansmöjligheterna.

Då det finns skäl till upphandling så måste man vara noggrann när beslutsunderlagen tas fram och avtal formuleras. Krav på tillräcklig bemanning, utbildningsnivåer, kompetensutveckling, antidiskriminering och kollektivavtalsliknande villkor ska vara obligatoriska i upphandlingar och tydligt formulerade i avtalen. Staden måste ha möjlighet att kraftfullt sanktionera vid verksamhetsbrister samt att bryta avtal när det är nödvändigt.

Problemen med äldreboendena Vasen och Vintertullen måste hanteras på ett kraftfullt sätt. Entreprenörerna har där misskött sig och måste skiljas från verksamheten.

Reservation anfördes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avslå förslaget om upphandling
2. utöver det säga följande:

Upphandling och andra förändringar inom äldreomsorgen ska ha som utgångspunkt att höja kvaliteten i äldreomsorgen och livskvaliteten för de äldre. Men i ärendet framgår inte vad som specifikt motiverar upphandling av de förtecknade boendena.

Valfrihet för den enskilde är bra om det finns en mångfald i tillgången på boenden. Mångfalden kan utgöras av boenden med varierande inriktning, av olika storlek mm.

Däremot är vi tveksamma till att varierande upplåtelseform i sig skulle vara av så stort värde för de äldre att detta ensamt skulle utgöra skälet för en centralupphandling.

Det är viktigt att stadsdelsnämndspolitikerna är klara över vilka äldreboenden, som uppfyller krav på god kvalitet och vilka som skulle behöva förbättra sin verksamhet och av det skälet kan vara lämpliga att konkurrensutsätta. Men i tjänsteutlåtandet saknas uppgifter om kvalitetshöjande ambitioner för de boenden som föreslås upphandlas.

Det finns inget egenvärde i att överföra driften av boenden till privata entreprenörer. Det finns i staden idag en bra blandning av äldreboenden som drivs av entreprenörer resp. av kommunen, vilket är positivt för mångfalden.

Stadsdelsnämnderna bör ha ett större inflytande över äldreboendena och annan äldreomsorg lokalt ska organiseras, eftersom det är där som de kunskaperna om lokala förhållanden är störst.

Vi är dessutom oroade över att den grundlagsskyddade meddelarfriheten som kommunanställda har inte gäller för anställda hos privata utförare, och inte heller får göras gällande. Privatanställda ska i första hand vara lojala med företaget. Enligt Lex Sarah har visserligen alla anställda i omsorgen en plikt att anmäla missförhållanden, men det är inte detsamma som den frihet meddelarskyddet kan ge.

Utöver detta är det viktigt att säga att upphandlingar generellt är ett starkt verktyg, som ska användas för att främja lika rättigheter, förenkla deltagandet för små företag samt ställa höga krav på miljö, klimat och social rättvisa.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen ska genom förenklad upphandling ansvara för genomförande av centralupphandling av entreprenaddrift för de boenden som anges i detta utlåtande. Upphandlingen ska genomföras i enlighet med de principer som anges i utlåtandet och tidigare kommunfullmäktigebeslut.
2. När entreprenadupphandling är slutförd och avtal påskrivna ska avtalen lämnas över till respektive ansvarig stadsdelsnämnd. Stadsdelsnämnderna har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer etc.
3. Kommunstyrelsen får besluta om att justera antalet boenden på det sätt som framgår av ärendet om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera boendet eller om ett tidigare ingånget avtal inte förlängs och något ytterligare boende därför måste ingå i upphandlingen.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

1. Stadsdirektören ges i uppdrag att fatta beslut om tilldelning av kontrakt och teckna avtal i enlighet med tilldelningsbeslutet.
2. Stadsdirektören ges delegation att besluta om att justera antalet boenden om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera boendet eller om ett tidigare ingånget avtal inte förlängs och något ytterligare boende därför måste ingå i upphandlingen.

Stockholm den 16 mars 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Joakim Larsson

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Tomas Rudin, Olle Burell* och *Maria Östberg Svanelind* (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Stoppa fortsatta centralupphandlingar av vård- och omsorgsboenden.
2. Återstående kommunalt drivna vård- och omsorgsboenden ska vara kvar i kommunal drift för att säkra rätten att välja ett kommunalt drivet vård- och omsorgsboende.
3. Stadsdelsnämnderna ska få tillbaka beslutanderätten över uppsägningar och förlängningar av avtalen med de vård- och omsorgsboende som drivs på entreprenad.
4. Därutöver vill vi framföra följande.

Vänsterpartiet vill värna de återstående kommunalt drivna vård- och omsorgsboendena, så att de kan fortsätta att drivas utan vinstsyfte och med bevarad trygghet för de äldre, full insyn för allmänheten och garanterad rätt till kollektivavtal och meddelarfri-

het för de anställda. Vi vill därför stoppa både centralupphandling av vård- och omsorgsboenden och den ideologiskt styrda privatiseringen som de borgerliga partierna genomför på bred front i Stockholm stad.

Varje gång kommunfullmäktige har beslutat om centralupphandling av vård- och omsorgsboenden har vi konstaterat att rätten att välja ett kommunalt boende inte ingår i den moderatstyrda äldreomsorgens kundvalsmodell. I och med denna fjärde centralupphandling har totalt 45 kommunalt drivna vård- och omsorgsboenden konkurrensutsetts, varav endast ett fåtal har övergått i intraprenader dvs. där egenregianbud fick läggas och vann upphandlingen.

Privatiseringen av äldreomsorgen har drivits så långt att allt fler stadsdelsnämnder saknar eller har kvar bara enstaka kommunala vård- och omsorgsboenden. Allt fler äldre tvingas att välja privata utförare, eftersom de kommunala knappt finns kvar. Dessutom slipper de äldre som får lägenhet i ett kommunalt drivet boende ändå inte undan de negativa konsekvenserna av privatiseringarna, eftersom alla vård- och omsorgsboenden förr eller senare konkurrensutsetts.

Genom fortsatt privatisering släpper staden kontrollen av vård- och omsorgsboenden och det blir svårare att garantera kvaliteten och personalens kompetens, Staden kan inte övervaka och styra utvecklingen av äldreomsorgen, vilket bromsar möjligheterna att anpassa äldreomsorgen till behovet. Dessutom ökar personalomsättningen, vilket försämrar kontinuiteten i vården och omsorgen av de äldre. Privatiseringarna innebär också att grundlagsfästa rättigheter i form av meddelarfrihet och meddelarskydd i kommunalt driven verksamhet försvinner och ersätts med en betydligt svagare klausul för den verksamhet som överförs i privat regi.

Idag toppstyrs stadens utbud av vård- och omsorgsboenden från kommunstyrelsen och tilldelning och förlängning beslutas av tjänstemän. Stadsdelsnämnderna har knappt något att säga till om, trots att de har ansvaret inför de äldre och deras anhöriga. Uppföljningsansvaret blir otydligt när stadsdelsnämnden inte kan säga upp avtalet vid ett allvarligt kontraktsbrott eller kräva ekonomisk kompensation när utlovade mervärden inte uppfylls. Nämnden får inte ens alltid information om när det är dags att ta ställning till uppsägning eller förlängning av avtalet. Därmed försämrar medborgarnas, de äldres och de anhörigas möjligheter till ett verkligt ansvarsutkrävande av politikererna när det gäller kvaliteten i verksamheten.

Om det finns kvalitetsskäl att konkurrensutsetta ett vård- och omsorgsboende ska det alltid beslutas av stadsdelsnämnden och personalen ska alltid kunna lägga egenregianbud. Om stadsdelsnämnderna skulle återfå beslutanderätten skulle också de lokala pensionärsråden få tillbaka sitt inflytande över viktiga faktorer som bestämmer äldres förhållanden i stadsdelarna.

ÄRENDET

Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden infördes i Stockholms stad den 1 juli 2008. Av beslutet framgår att vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi ska upphandlas genom årliga, centralt administrerade entreprenadupphandlingar.

Föreliggande ärende innehåller stadsledningskontorets förslag till boenden att ingå i den fjärde av de återkommande entreprenadupphandlingarna samt principer för upphandlingens genomförande och avtalens förvaltande. För att en centralupphandling ska uppnå lyckat resultat är det mycket viktigt att urvalet sker i dialog och samråd med stadsdelsnämnderna. Stadsledningskontoret har utgått från de aktivitetsplaner stadsdelsnämnderna redovisat. Avstämning har gjorts med respektive stadsdelsförvaltning. Därefter föreslås 10 boenden att ingå i den kommande centralupphandlingen.

Stadsdelsnämnderna har ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer etc.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 december 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden har införts i Stockholms stad den 1 juli 2008. Av beslutet framgår att vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi ska upphandlas genom årliga, centralt administrerade entreprenadupphandlingar.

Av beslutet framgår vidare att stadsledningskontoret skall göra en bedömning av vilka boenden som ska ingå i de årliga entreprenadupphandlingarna. Utgångspunkten i bedömningen skall utgöras av stadsdelsnämndernas aktivitetsplaner.

Föreliggande ärende innehåller stadsledningskontorets förslag till boenden att ingå i den fjärde av de återkommande entreprenadupphandlingarna samt principer för genomförande av upphandlingen och avtalens förvaltande.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets förnyelseavdelning i dialog med berörda stadsdelsnämnder samt äldreförvaltningen.

Ärendet har förhandlats i CESAM 2010-11-09.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

För att en centralupphandling ska uppnå lyckat resultat är det mycket viktig att urvalet sker i dialog och samråd med stadsdelsnämnderna. Stadsledningskontoret har utgått från de aktivitetsplaner stadsdelsnämnderna redovisat. Avstämning har gjorts med respektive stadsdelsförvaltning, därefter föreslås 10 boenden att ingå i den kom-

mande centralupphandlingen.

Det är viktigt att valfrihetssystemet erbjuder inte bara mångfald totalt, utan även lokalt. I stadsledningskontorets tidigare ärende angavs fem geografiska områden: Innerstaden, Södermalm, Väst, Sydväst och Sydost, inom vilka mångfald ska uppnås. I arbetet med att ta fram förslag på boenden att ingå i upphandlingen har stadsledningskontoret därför strävat efter en geografisk spridning, med boenden inom varje område.

Förutom en geografisk spridning på boenden, är det viktigt med en mångfald och variation avseende själva objekten. Stadsledningskontoret har därför strävat efter att ta fram ett urval som både innehåller stora och små objekt.

Stadsledningskontoret föreslår att följande boenden ska ingå i upphandlingen.

Region	Stadsdel
Innerstaden	
Solbacken	Kungsholmen
Vasen	Norrmalm
Södermalm	
Katarinagården	Södermalm
Hornskroken	Södermalm
Väst	
Hässelgården hus A	Hässelby-Vällingby
Takåsen	Spånga Tensta
Vindskupan	Spånga Tensta
Sydväst	
Sätra vård och omsorgsboenden	Skärholmen
Axgården	Hägersten Liljeholmen
Sydost	
Årsta vård och omsorgsboende	Enskede Årsta Vantör

Tidplan

Upphandlingen planeras påbörjas i slutet av 2010 och avtal ska gälla senast från och med 2012-02-01.

Organisation

Stadsledningskontoret ansvarar för att upphandlingen genomförs. Även om entreprenadupphandlingen sker genom en centralupphandling måste stadsdelsförvaltningarnas kompetens och erfarenhet vad gäller just denna typ av entreprenadupphandling tas till vara. Det är därför viktigt att stadsdelsnämnderna avsätter tid och resurser för deltagande i arbetet. Detta gäller framtagande av det underlag och uppgifter om re-

spektive boende som är direkt avgörande för upphandlingen samt i hög grad arbetet med förfrågningsunderlag och utvärderingsarbetet.

Utformning

Upphandlingen av entreprenaderna ska utformas på ett sådant sätt att det blir det för staden som helhet och de äldre mest fördelaktiga utfallet, där en ökad mångfald i form av fler vårdgivare och därmed ökad valfrihet är en mycket betydelsefull kvalitetsaspekt.

Vidare ska genom upphandlingarna garanteras att de kvalitetskrav som ställs på äldreomsorgen och hälso- och sjukvården i gällande lagstiftning, Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter samt stadens riktlinjer och policy uppnås.

Det av kommunfullmäktige antagna ersättningssystemet ska tillämpas. Vidare bör eftersträvas att krav och kommersiella villkor ska överensstämma med vad som fastslogs i de tidigare genomförda centralupphandlingarna.

Förvaltning av avtal

I enlighet med beslutet om valfrihetssystem för vård- och omsorgsboende inom äldreomsorgen ska nya entreprenadavtal som upphandlas inom ramen för valfrihetssystemet förvaltas och följas upp av respektive stadsdelsnämnd. Detta innebär mer konkret att när entreprenadupphandling är slutförd och avtal påskrivna ska avtalen lämnas över till ansvarig stadsdelsnämnd. Stadsdelsnämnderna har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer etc.

Övrigt

Det valfrihetssystem som kommunfullmäktige har beslutat om (dnr 327-1752/2007) omfattar inte servicehus eller korttidsplatser. I vissa fall kan servicehusboende och korttidsplatser ingå som delar av de föreslagna boendena. De upphandlingar som föreslås genomföras kommer att avse boendena i sin helhet. Det innebär att om ett boende innehåller servicehusplatser och/ eller korttidsplatser kommer dessa delar att ingå i upphandlingen av driften av det specifika boendet, enligt de förutsättningar som kommer att anges i upphandlingsunderlaget. I dessa fall ska respektive stadsdelsnämnd besluta vilken ersättning som ska gälla för dessa platser.

Stadsledningskontoret föreslår att om det under arbetet med upphandlingen, av rättsliga eller andra skäl, visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera något boende får kommunstyrelsen besluta att den nu aktuella upphandlingen inte ska omfatta detta eller dessa boenden. Kommunstyrelsen bör också kunna besluta att lägga till något eller några boenden om beslut skulle fattas om att inte förlänga något av de avtal som trädde i kraft 2008 och som ska förlängas senast 2010-12-31. Stadsledningskontoret föreslår vidare att kommunstyrelsen delegerar till stadsdirektören att fatta beslut om avsteg enligt ovan.

BEREDNING

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i dialog med berörda stadsdelsnämnder samt äldrenämnden. Ärendet har förhandlats i CESAM den 15 februari 2011. Ärendet har remitterats till äldrenämnden samt till stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Norrmalm, Skärholmen, Spånga-Tensta, Södermalm.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 februari 2011 enligt ett gemensamt förslag till beslut från Joakim Larsson m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (FP) med stöd av ersättaryttrande från Madeleine Sjöhage (C) enligt följande.

1. Äldrenämnden bifaller förvaltningens svar på remissen i huvudsak och överlämnar det till kommunstyrelsen.

2. Därutöver anför nämnden följande:

De senaste veckorna har det framkommit misstankar om allvarliga missförhållanden på boendet Vintertullen på Södermalm som drivs av entreprenören Attendo. Med anledning av detta har en utredning initierats som kommer att föreläggas Södermalms stadsdelsnämnd i april. Om nämnden då mot bakgrund av denna beslutar att inte förlänga avtalet med Attendo är det viktigt att en ny aktör kan komma på plats så snabbt som möjligt. Vi vill därför att även Vintertullen ska ingå i den centrala upphandlingen av vård- och omsorgsboenden med förutsättningen att den nya entreprenören kan träda in i det fall avtalet inte förlängs alternativt hävs i förtid.

Reservation anfördes av Mirja Räihä Järvinen m fl (S), *bilaga*.

Reservation anfördes av Brit Rundberg (V), *bilaga*.

Reservation anfördes av Christopher Ödmann (MP), *bilaga*.

Christopher Ödmann (MP) reserverar sig mot beslut att avslå återremissyrkande och deltar inte i beslutet.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen har inget att invända mot stadsledningskontorets förslag på de boende som är aktuella för kommande upphandling. Förslaget har sin utgångspunkt från stadsdelsförvaltningarnas aktivitetsplaner, dialog har skett med respektive förvaltning samt det är en geografisk spridning av boendena med både stora och små objekt.

Äldreförvaltningen vill dock betona vikten av att ökad valfrihet i form av privata utförare och entreprenader ställer krav på en organisation som i allt större utsträckning förvaltar avtal. Uppföljning tar allt mer resurser i anspråk och ställer också krav på utveckling av kompetens och metoder för uppföljning.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2011 att som svar på remissen återropa och överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Rosa Lundmark (V), ledamoten Magnus Dannqvist m.fl. (S), *bilaga*.

Linnéa Haglund m.fl. (MP) yrkade bifall till eget förslag till beslut att lämna ärendet utan eget ställningstagande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag till beslut.

Vad gäller tidsplanen för när avtalet ska börja gälla anser förvaltningen emellertid att startdatum bör senareläggas till 2012-04-01. Detta för att beakta storhelgen i samband med jul/nyår och därmed säkerställa överlämnandet av verksamheten.

Den i tjänsteutlåtandet beskrivna beslutsgången och ansvarsfördelningen avviker inte från hur de tidigare centralupphandlingarna av vård- och omsorgsboenden har organiserats, och förvaltningen ser inte heller något skäl till att den organisationen borde ändras.

Förvaltningen bedömer att en central administration av upphandlingen kan höja kvaliteten i upphandlingsförfarandet, då genomförandet av så omfattande upphandlingar skulle innebära en betydande påfrestning resursmässigt för de enskilda stadsdelsförvaltningarna.

Avtalsförvaltning och uppföljningsansvar bör däremot, i enlighet med stadsledningskontorets förslag, ligga hos respektive förvaltning. Då stadsdelsnämnden är av-

talspart är det naturligt att stadsdelsnämnden även förvaltar avtalet och ansvarar för verksamhetsuppföljningen. Verksamhetsuppföljningen kräver dessutom en mycket god kännedom om verksamheten samt täta kontakter med utföraren, varför det också ur denna synvinkel är en fördel om uppföljningsansvaret åvilar stadsdelsnämnden.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2011 att som svar på remissen återropa och överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Eva Fagerhem m.fl. (S), ledamöterna Johan Faxér m.fl. (MP) och Carita Stenbacka Tenezakis (V), *bilaga*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inget att invända mot stadsledningskontorets förslag till vilka boenden som ska ingå i upphandlingen. Axcgården, som är det vård- och omsorgsboende som föreslås ingå från Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, finns med i nämndens aktivitetsplan med planerad konkurrensutsättning 2011.

Gällande tidplanen för upphandlingen vill förvaltningen framföra att beroende på när tilldelningsbeslut kan fattas, och om detta beslut överprövas eller inte, bör tiden för avtalsstart även kunna ske efter den 1 februari 2012. Det är viktigt både för de som bor på vård- och omsorgsboenden och för personalen att förvaltningarna och de tillträdande entreprenörerna får rimlig tid till övertagandeprocessen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 februari 2011 att som svar på remissen återropa och överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Lars Jakobsson m fl (MP), Leif Larsson (V) och Bengt Roxne m fl (S), *bilaga*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på stadsledningskontorets förslag att Hässelgårdens vård-

och omsorgsboende ingår bland de verksamheter som ska upphandlas vid den fjärde centralupphandlingen av vård- och omsorgsboenden. Hässelgårdens vård- och omsorgsboende är en liten enhet med 45 platser som totalrenoverats under 2010/2011 och som planeras var inflyttningsklar 1 oktober 2011. Inriktningen kommer att vara gruppboende för dementa med fem enheter om nio boende per enhet.

För att utvärderingsarbetet ska fungera optimalt behöver förvaltningen frigöra två personer från äldreomsorgens ledning på heltid under den tid som utvärderingsarbetet pågår.

Av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår även att upphandlingen av entreprenörerna ska utformas på ett sådant sätt att det blir det för staden som helhet och de äldre mest fördelaktiga utfallet, där en ökad mångfald i form av fler vårdgivare och därmed ökad valfrihet är en mycket betydelsefull kvalitetsaspekt. Förvaltningen understryker vikten av att förfrågningsunderlaget belyser frågan hur och värdegrunden ska förvaltas och hållas levande i verksamheten och att frågan viktas i utvärderingsarbetet.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2011 enligt ett gemensamt förslag till beslut från Tina Ghasemi m.fl. (M), Charlotta Schenholm (FP), Astrid Gustafsson (C) och med instämmande av ett ersättaryttrande från Robert Rydefjärd (KD) enligt följande.

Stadsdelsnämnden ser positivt på stadsledningskontorets förslag att Solbackens vård- och omsorgsboende ingår bland de verksamheter som ska upphandlas vid den fjärde centralupphandlingen av vård- och omsorgsboenden, i enlighet med det ursprungliga förslaget. Samtidigt vill vi framhålla vikten av att det i avtalen finns tydliga uppföljningsbara kvalitetskriterier som möjliggör en likvärdig uppföljning mellan olika entreprenörer. Stadsdelsnämnden tycker också att det är viktigt att man i avtalen tydliggör frågan om sanktioner i de fall entreprenören inte följer avtalet.

Av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår även att upphandlingen av entreprenörerna ska utformas på ett sådant sätt att det blir det för staden som helhet och de äldre mest fördelaktiga utfallet, där en ökad mångfald i form av fler vårdgivare och därmed ökad valfrihet är en mycket betydelsefull kvalitetsaspekt. Stadsdelsnämnden understryker vikten av att förfrågningsunderlaget belyser frågan hur och värdegrunden ska förvaltas och hållas levande i verksamheten och att frågan viktas i utvärderingsarbetet.

Stadsdelsnämnden ställer sig i övrigt bakom stadsledningskontorets förslag till beslut och att upphandlingen ska genomföras i enlighet med de principer som anges i ärendet och tidigare kommunfullmäktigebeslut.

Reservation anfördes av Catarina Agrell m.fl. (S) som yrkade bifall till förvaltningens förslag.

Reservation anfördes av Ingegerd Akselsson Le Douaron m. fl. (MP), *bilaga*.

Reservation anfördes av Reijo Kittilä (V), *bilaga*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Staden är indelad i fyra regioner för äldreboendeplanering. Kungsholmens stadsdelsnämnd ingår tillsammans med Östermalm, Norrmalm och Södermalm i en region som gemensamt arbetar fram en äldreboendeplan. Planen kommer att biläggas nämndens treårsplanering (Budget 2012 med inriktning 2013-2014). Ärendet är planerat till nämndens sammanträde i april. I samband därmed förs diskussioner allmänt om behov av färre antal platser på grund av minskat befolkningsunderlag. Andra frågor är äldreboendenas standard och vilken typ av vårdinriktning som behövs längre fram.

Stadens centrala upphandlingar görs ungefär en gång per år vilket inte alltid passar med avtalstider och nämndens interna planering.

Stadsdelsförvaltningen föreslår därför att upphandlingen av Solbackens vård- och omsorgsboende får anstå till nästa centrala upphandling för att få möjlighet att göra en bättre långsiktig bedömning av behoven.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2011 att som svar på remissen återoppta och överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Shadi Larsson och Nicke Grundberg (båda MP) och Hans Enroth (V), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av Agneta Isacson (FP), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av Anita Lindskog m.fl. (S), *bilaga*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inget att invända mot förslaget till vilka vård- och omsorgsboende som ska omfattas av den förestående upphandlingen men vill framhålla vikten av att det i avtalen finns tydliga uppföljningsbara kvalitetskriterier som möjliggör en likvärdig uppföljning mellan olika entreprenörer.

Förvaltningen tycker också att viktigt att man i avtalen tydliggör frågan om sanktioner i de fall entreprenören inte följer avtalet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 januari 2011 i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande samt därutöver anföra följande.

Uppdra till förvaltningen att under perioden fram till Kommunstyrelsens beslut om vilka boenden som ska ingå i stadens centrala upphandling:

- redovisar en analys av förutsättningarna för att genomföra en upphandling av Sätra vård- och omsorgsboende med god kvalitet och sund ekonomi.
- bereder ärendet i stadsdelens pensionärsråd samt brukarrådet i Sätra vård- och omsorgsboende, med särskilt fokus på frågeställningen hur brukare och anhöriga ställer sig till en upphandling, samt vilken information brukarna och anhöriga efterfrågar under processens gång.
- informerar samtliga brukare, godemän eller anhöriga om att en upphandlingsprocess pågår, vad den innebär samt inbjuder dem att komma med synpunkter och sedan återkommer till nämnden.

Besluta att ta ny ställning utifrån stadsdelsförvaltningens underlag enligt ovanstående uppdrag, innan Kommunstyrelsen fattar beslut om vilka boenden som ska ingå i stadens centrala upphandling.

Omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Liliane Svensson (S) med stöd av (V), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av Rebwar Hassan (MP), *bilaga*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner stadsledningskontorets förslag till genomförande av upphandling av föreslagna vård- och omsorgsboenden.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i stadsledningskontorets förslag på arbetssätt för upphandling av vård- och omsorgsboenden. För att en upphandling ska uppnå lyckat

resultat är det viktigt att samarbete kring kravställande i förfrågningsunderlag och urvalet vid anbudsvärdering sker i dialog och samråd med berörda parter. Detta för att hänsyn ska kunna tas till lokala krav på verksamhet och kvalitet i förfrågningsunderlaget.

Stadsdelsnämnderna föreslås få ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhet och kvalitet i löpande dialog med vinnande entreprenör. Stadsdelsförvaltningen anser att avtal bäst följs upp lokalt för att säkerställa att avtalade krav på kvalitet och verksamhet samt resultat levereras, och ömsesidiga åtaganden följs.

Stadsledningskontorets förslag till kommunstyrelsen att delegera beslut om särskilda avsteg till stadsdirektören godkänns.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 februari 2011 att som svar på remissen återropa och överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Ornina Younan, Anna Jonazon och Rune Olofsson (alla S), Awad Hersi och Derya Uzel (båda MP) samt Jonas Ljungstedt (V), *bilaga*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 februari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Idag består Fristad vård- och omsorgsboende av en sjukhemsdel och en äldreboendedel och det är äldreboendeden (Takåsen och Vindskupan) som är föremål för upphandling. Utifrån de problem som finns med sjukhemmets lokaler kommer framtiden för Fristad sjukhem att tas upp i särskilt ärende i nämnden. Att endast driva enheten för äldreboende skulle bli svårt rent ekonomiskt för förvaltningen.

Takåsen och Vindskupan har i remissen angetts som två separata boenden. I upphandlingen ska de dock betraktas som ett boende med namnet Fristad gruppboende då enheterna är alltför små för att läggas ut var för sig. De drivs dessutom redan idag som en enhet.

Även om upphandlingen kommer att utgå från stadsledningskontoret kommer förvaltningen att vara involverad på flera sätt. Detta påpekas tydligt i remissunderlaget där det även anges att det är viktigt att stadsdelsförvaltningen avsätter tid och resurser för detta arbete. Vi är helt medvetna om detta och resurser kommer tidsmässigt att avsättas för detta arbete.

Upphandlingen är en s k kvalitetsupphandling, dvs priset är fastställt. Oavsett vem som driver vård- och omsorgsboendena gäller samma ersättning enl det av kommunstyrelsen beslutade omsorgsnivåsystemet.

Förvaltningen kommer därför inte att kunna påverka kostnaderna för de platser som köps utan enbart antalet köpta platser.

Förvaltningen kommer efter att upphandlingen avslutats att få ansvar för uppföljning av avtal och löpande dialog med entreprenörerna. Detta ställer naturligtvis krav på att det inom förvaltningen även fortsättningsvis finns kompetens och utrymme för sådan verksamhet.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 februari 2011 att som svar på remissen återoppta och överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Erik Malm m fl (MP), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av Erik Malm m fl (MP), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av Christoffer Järkeborn m fl (M), Per Henriksson (FP) och Emma Petersson (C), *bilaga*.

Reservation anfördes av Anders Göransson m fl (S) och Gunnar Ågren (V), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av Gunnar Ågren (V), *bilaga*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 januari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

De vård- och omsorgsboenden inom Södermalms stadsdelsnämndsområde som föreslås ingå i den centrala upphandlingen, Hornskroken och Katarinagården, bör kompletteras med Vintertullens vård- och omsorgsboende. Avtalet med Attendo Care AB rörande driften av Vintertullens vård- och omsorgsboende löper till och med 2012-03-31, om inte parterna senast 2011-06-30 träffar överenskommelse om att förlänga avtalet.

Gällande tidsplanen för upphandlingen vill förvaltningen framföra att beroende på när tilldelningsbeslut kan fattas, och om detta beslut överprövas eller inte, bör tiden för avtalsstart anges till att äga rum under våren 2012 och att närmare datum får anges i förfrågningsunderlaget för upphandlingen. Det är viktigt både för dem som bor på vård- och omsorgsboende och för personalen att förvaltningarna och de tillträdande entreprenörerna får rimlig tid till övertagandeprocessen. Det är förvaltningens bedömning att en verksamhetsövergång redan 2012-02-01 blir svår att genomföra.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig i övrigt bakom stadsledningskontorets förslag till

beslut och att upphandlingen ska genomföras i enlighet med de principer som anges i ärendet och tidigare kommunfullmäktigebeslut.

RESERVATIONER M.M.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Mirja Räihä Järvinen m fl (S) enligt följande.

Vi avvisar bestämt förslaget till ytterligare centralupphandling av vård- och omsorgsboenden, eftersom den pågående privatiseringen hotar att försämra kvaliteten i vården om de äldre. Enligt vår uppfattning måste målet om en hög kvalitet på vård och omsorg styra valet av driftsformer inom stadens äldreomsorg. Nyliberal ideologi får inte vara överordnad de äldres behov.

Genom att fortsätta upphandla försvagas stadens möjligheter att garantera kvalitet i vården och personalens kompetens. När de kommunala alternativen försvinner minskar handlingsfriheten för staden. Även om exempelvis fler gruppboendeplatser skulle behövas i en stadsdel, så är det svårt att tillgodose det innan avtalet löpt ut med den privata utföraren. Möjligheterna för staden att ingripa om det uppdragets oegentligheter eller sänkt kvalitet i verksamheten försämras. Nu kan verksamheten vara dålig en längre tid innan staden kan göra något åt problemen.

Frågan om meddelarfrihet för anställda är i detta sammanhang central. Möjligheten för anställda att uppmärksamma anhöriga, politiker, media och allmänhet på brister i vården är avgörande för att upprätthålla kvaliteten. Att meddelarfriheten för medarbetarna begränsas när kommunalt driven verksamhet går över i privat regi är mycket oroande för de äldre. Vår uppfattning är att de anställda i upphandlad verksamhet ska vara tillförsäkrade samma meddelarfrihet som i kommunal verksamhet.

Om det vid något tillfälle finns skäl att upphandla ska detta alltid beslutas lokalt av respektive stadsdelsnämnd och det skall alltid finnas möjlighet till egenregionbud. Idag toppstyrs stadens utbud av äldreboenden från kommunstyrelsen och avgörande tilldelningsbeslut lämnas till en tjänsteman. Stadsdelsnämnderna omvandlas från beslutande till förvaltande organ, trots att de har det faktiska ansvaret inför medborgarna. Därmed minskar även de lokala pensionärsrådets inflytande och påverkansmöjligheterna.

Då det finns skäl till upphandling så måste man vara noggrann när beslutsunderlagen tas fram. Krav på tillräcklig bemanning, utbildningsnivåer, kompetensutveckling och kollektivavtal måste vara självklara.”

Reservation anfördes av Brit Rundberg (V) enligt följande.

Vänsterpartiet yrkar att äldrenämnden anför följande som sitt svar på remissen:

Vi ställer oss negativa till ytterligare centralupphandling av vård- och omsorgsboenden. Privatiseringen har redan drivits mycket långt i staden. Om den moderatstyrda majoriteten genomför konkurrensutsättningen fullt ut kommer de kommunala utförarna att vara mycket få, och de äldres frihet att välja kommunal utförare vara minimal.

Genom att fortsätta upphandla släpper staden också ifrån sig stora delar av kontrollen av boendena. Det blir allt svårare att garantera kvaliteten och personalens kompetens, inte heller kan staden övervaka och styra utvecklingen av viktiga delar av äldreomsorgen. Konkurrensutsättningen ökar även personalomsättningen vilket försämrar kontinuiteten för de äldre. När de kommunala alternativen försvinner hamnar staden i en låsningseffekt. Även om exempelvis fler gruppboendeplatser skulle behövas i en stadsdel, kan inte staden tillgodose det förrän avtalet löpt ut med den privata utföraren.

Dessutom anser vi att om det vid något tillfälle skulle finnas skäl att upphandla ska det alltid beslutas lokalt av respektive stadsdelsnämnd och personalen ska alltid kunna lägga egenregianbud. Idag toppstyrs stadens utbud av äldreboenden från kommunstyrelsen och avgörande tilldelningsbeslut lämnas till en tjänsteman. Stadsdelsnämnderna omvandlas från beslutande till förvaltande organ, trots att de har det faktiska ansvaret inför medborgarna. Uppföljningsansvaret blir mycket otydligt när stadsdelsnämnden inte kan säga upp avtalet vid ett allvarligt kontraktsbrott eller kräva ekonomisk kompensation. Därmed försämrar även medborgarnas, brukarnas och de anhörigas möjligheter till ansvarsutkrävande när det gäller en verksamhets kvalitet.

Sist men inte minst är vi djupt bekymrade över det faktum att meddelarfriheten för medarbetarna kommer att begränsas när kommunalt driven äldreomsorg går över i privat drift. Vår uppfattning är att stadens upphandlingar inte på något villkor får inskränka de grundlagsskyddade rättigheterna för anställda i kommunalt finansierad verksamhet.

Reservation anfördes av Christopher Ödmann (MP) enligt följande.

Miljöpartiet yrkar att äldrenämnden beslutar:

1. Att återremittera förslaget om upphandling
2. Att utöver detta anföra följande:

Miljöpartiets politik är att upphandling och andra förändringar inom äldreomsorgen ska ha som utgångspunkt att höja kvalitén i verksamheterna och livskvalitén för de äldre. Av tjänsteutlåtandet framgår inte vad som specifikt motiverar upphandling av de förtecknade boendena.

Valfrihet för den enskilde är bra om det finns mångfald i tillgången på boenden. Mångfalden kan utgöras av boenden med varierande inriktning, av olika storlek m.m. Vi är dock tveksamma till att varierande upplåtelseform i sig skulle vara av så stort värde för de äldre att man enbart av det skälet förordar upphandling.

Det är viktigt att stadsdelsnämndspolitikerna är klara över vilka äldreboenden, som uppfyller krav på god kvalitet och vilka som skulle behöva förbättra sin verksamhet och som av det skälet kan vara lämpliga att konkurrensutsätta. I tjänsteutlåtandet saknas uppgifter om kvalitetshöjande ambitioner för de boenden som föreslås upphandlas - därför bör ärendet återremitteras.

Vi är också bekymrade över att meddelarfriheten för medarbetarna som går över till privat drift kommer att begränsas. Vi anser att de upphandlingar som görs inte får inskränka de anställdas rättigheter när det gäller meddelarfriheten.

Slutligen anser vi att nämnden borde ge möjlighet till ett egenregianbud för att säkerställa att bästa möjliga kvalitet kommer uppnås på boendena.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rosa Lundmark (V), ledamoten Magnus Dannqvist m.fl. (S) enligt följande.

Vi avvisar bestämt ytterligare centralupphandling av vård- och omsorgsboenden. Privatiseringen har blivit ett självändamål och har redan drivits mycket långt i staden. Om den moderatstyrda majoriteten genomför konkurrensutsättningen fullt ut kommer de kommunala utförarna att vara mycket få, och de äldres frihet att välja kommunal utförare vara minimal. Det måste alltid vara kvaliteten som ska styra äldreomsorgen. I Årsta finns idag både privat ägda och drivna Årstabergshemmet och kommunalt drivna Årsta vård- och omsorgsboende. Om Årsta vård- och omsorgsboende upphandlas som föreslås i ärendet, finns inget kommunalt drivet vård- och omsorgsboende kvar i Årsta.

Genom att fortsätta upphandla släpper staden också ifrån sig stora delar av kontrollen av boendena. Det blir allt svårare att garantera kvaliteten och personalens kompetens, inte heller kan staden övervaka och styra utvecklingen av viktiga delar av äldreomsorgen. Det är lättare för staden att ingripa när kvalitetsbrister uppstår i kommunal jämfört med privat verksamhet. Konkurrensutsättningen ökar även personalomsättningen vilket försämrar kontinuiteten för de äldre. Det är också skillnad mellan kommunalt och privat driven verksamhet när det gäller personalens rättigheter till kollektivavtal.

När de kommunala verksamheterna försvinner hamnar staden i en låsningseffekt. Även om exempelvis fler gruppboendeplatser skulle behövas i en stadsdel, kan inte staden tillgodose det förrän avtalet löpt ut med den privata utföraren. Dessutom anser vi att om det vid något tillfälle skulle finnas skäl att upphandla ska det alltid beslutas lokalt av respektive stadsdelsnämnd och personalen ska alltid kunna lägga egenregianbud. Idag toppstyrs stadens utbud av äldreboenden från kommunstyrelsen och avgörande tilldelningsbeslut lämnas till en tjänsteman. Stadsdelsnämnderna omvandlas från beslutande till förvaltande organ, trots att de har det faktiska ansvaret inför medborgarna. Uppföljningsansvaret blir mycket otydligt när stadsdelsnämnden varken kan säga upp avtalet vid ett allvarligt kontraktsbrott eller kräva ekonomisk kompensation. Därmed försämrar även medborgarnas, brukarnas och de anhörigas möjligheter till ansvarsutkrävande när det gäller en verksamhets kvalitet. Sist men inte minst är vi djupt bekymrade över det faktum att meddelarfriheten för medarbetarna kommer att begränsas när kommunalt driven äldreomsorg går över i privat drift. Vår uppfattning är att stadens upphandlingar inte på något villkor får inskränka de grundlagsskyddade

rättigheterna för anställda i kommunalt finansierad verksamhet. I det fall äldrenämnden och kommunstyrelsen ändå väljer att gå vidare i detta anser vi att man ska skriva in tydliga krav på uppfyllandet av ingångna avtal, att man redan i avtalet reglerar hur stor avvikelse som kan anses vara acceptabelt vid uppföljningarna av verksamheterna samt vilka viten som föreläggs vid brister i verksamheterna. Vi vill även att principen vara att avtalen sägs upp om avtalen inte är helt uppfyllda när beslut ska fattas om förlängning. Granskningen ska vara hårdare än idag och avtalen ska sägas upp för privata utförare som inte uppfyller kraven. Vi vill även se en vassare organisation för utvärdering och kvalitetssäkring med uppgift att följa upp och utvärdera avtal samt att lägga fram granskningar till stadsdelsnämnden med förslag till åtgärder med anledning av eventuella brister. I alla avtal ska följsamheten till samtliga relevanta förändringar i nationella riktlinjer, lagstiftning etc. skrivas in utan ekonomisk kompensation. Kompensation kan utgå i särskilda fall efter förhandling. Personalens meddelarfrihet, en skarp anti-diskrimineringsklausul och krav på kollektivavtal med tillämpliga fackliga organisationer ska alltid skrivas in i avtalen. Samtliga krav ska även omfatta eventuella underleverantörer. Avtalen ska kompletteras med en miljöplan, där det ska framgå hur entreprenören förbinder sig att följa stadens miljöplan.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Eva Fagerhem m.fl. (S), ledamöterna Johan Faxér m.fl. (MP) och Carita Stenbacka Tenezakis (V) enligt följande.

Vi ställer oss negativa till ytterligare centralupphandling av vård- och omsorgsboenden. Privatiseringen har redan drivits mycket långt i staden. Om den moderatstyrda majoriteten genomför konkurrens-utsättningen fullt ut kommer de kommunala utförarna att vara mycket få, och de äldres frihet att välja kommunal utförare vara minimal.

I Hägersten-Liljeholmen finns idag både privat ägda och kommunalt drivna vård- och omsorgsboenden. I ärendet föreslås att Axcgårdens vård- och omsorgsboende ska upphandlas. Genom att fortsätta upphandla släpper staden också ifrån sig stora delar av kontrollen av boendena. Det blir allt svårare att garantera kvaliteten och personalens kompetens, inte heller kan staden övervaka och styra utvecklingen av viktiga delar av äldreomsorgen. Konkurrensutsättningen ökar även personalomsättningen vilket försämrar kontinuiteten för de äldre. När de kommunala alternativen försvinner hamnar staden i en låsningseffekt.

Dessutom anser vi att om det vid något tillfälle skulle finnas skäl att upphandla ska det alltid beslutas lokalt av respektive stadsdelsnämnd och personalen ska alltid kunna lägga egenregianbud. Idag toppstyrs stadens utbud av äldreboenden från kommunstyrelsen och avgörande tilldelningsbeslut lämnas till en tjänsteman. Stadsdelsnämnderna omvandlas från beslutande till förvaltande organ, trots att de har det faktiska ansvaret inför medborgarna. Uppföljningsansvaret blir mycket otydligt när stadsdelsnämnden inte kan säga upp avtalet vid ett allvarligt kontraktsbrott. Därmed försämrar även

medborgarnas, brukarnas och de anhörigas möjligheter till ansvarsutkrävande när det gäller en verksamhets kvalitet.

Sist men inte minst är vi djupt bekymrade över det faktum att meddelarfriheten för medarbetarna kommer att begränsas när kommunalt driven äldreomsorg går över i privat drift. Vår uppfattning är att stadens upphandlingar inte på något villkor får inskränka de grundlagsskyddade rättigheterna för anställda i kommunalt finansierad verksamhet.”

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Lars Jakobsson m fl (MP), Leif Larsson (V) och Bengt Roxne m fl (S) enligt följande.

Avslår förvaltningens förslag och beslutet att fortsätta driva Hässelgården hus A i egen regi

Alliansens syn på omsorg, att bara för att den drivs privat skall det anses vara en betydande kvalitetsaspekt visar på ett dåligt Arbetsgivaransvar och stämmer dåligt med devisen att Staden skall vara en bra arbetsgivare.

Att driva mer och mer av omsorgsverksamhet till privata aktörer är också tvärtemot kraven på valfrihet. Vi vet att många vill ha kvar möjligheten att välja kommunal vårdgivare och inte bara välja mellan många privata aktörer.

För att kunna kontrollera och bedriva tillsyn av privata verksamheter måste en kommun själva driva dessa verksamheter. Om inte man gör det finns risken att tillräcklig kompetens att ifrågasätta verksamhet, som man av lag måste kontrollera, saknas.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Ingegerd Akselsson Le Douaron m.fl. (MP) enligt följande.

”Nämnden avser att avvakta med upphandling av Solbackens vård- och omsorgsboende samt anför följande

Upphandling och andra förändringar inom äldreomsorgen ska ha som utgångspunkt att höja kvalitén i verksamheterna och livskvalitén för de äldre. Av remissen från kommunstyrelsen framgår inte vad som specifikt motiverar upphandling av de förtecknade boendena.

Valfrihet för den enskilde är bra om det finns mångfald i tillgången på boenden. Mångfalden kan utgöras av boenden med varierande inriktning, av olika storlek m.m. Det är dock tveksamt om varierande upplåtelseform i sig skulle vara av så stort värde för de äldre att man enbart av det skälet förordar upphandling.

Det är viktigt att stadsdelsnämnden är klar över vilka äldreboenden, som uppfyller krav på god kvalitet och vilka som skulle behöva förbättra sin verksamhet och som av det skälet kan vara lämpliga att konkurrensutsätta.

Det är fel att mekaniskt låta alla stadens äldreboenden blir föremål för upphandling. I de fall en stadsdelsnämnd förordar konkurrensutsättning bör dess förvaltning även upprätta ett anbud i egenregi. Det är viktigt att de olika stadsdelsnämnderna inte avhänder sig driftansvaret för alla sina vård- och omsorgsboenden och i och med detta förlorar viktig kompetens avseende verksamhetsområde äldreomsorg.

Reservation anfördes av Reijo Kittilä (V) enligt följande.

Stadsledningskontoret har föreslagit att Solbackens vård- och omsorgsboende ska ingå i årets centrala entreprenadupphandling medan stadsdelsförvaltningens förslag till remissyttrande är att man avvaktar för att först göra en bättre långsiktig bedömning av äldreboendebehovet.

Vi ställer oss negativa till ytterligare centralupphandling av vård- och omsorgsboenden. Privatiseringen har redan drivits mycket långt i staden. Om den moderatstyrda majoriteten genomför konkurrensutsättningen fullt ut kommer de kommunala utförarna att vara mycket få, och de äldres frihet att välja kommunal utförare vara minimal.

Vi anser att Solbackens vård- och omsorgsboende behövs på Kungsholmen och att boendet fr.o.m. pågående avtalstids utgång ska drivas i stadsdelsnämndens egen regi. Vi behöver de mindre boendena som alternativ till de stora, för att skapa mångfald för brukarna.

Genom att fortsätta upphandla släpper staden också ifrån sig stora delar av kontrollen av boendena. Det blir allt svårare att garantera kvaliteten och personalens kompetens, inte heller kan staden övervaka och styra utvecklingen av viktiga delar av äldreomsorgen. Konkurrensutsättningen ökar även personalomsättningen vilket försämrar kontinuiteten för de äldre. När de kommunala alternativen försvinner hamnar staden i en låsningseffekt. Även om exempelvis fler gruppboendeplatser skulle behövas i en stadsdel, kan inte staden tillgodose det förrän avtalet löpt ut med den privata utföraren.

Dessutom anser vi att om det vid något tillfälle skulle finnas skäl att upphandla ska det alltid beslutas lokalt av respektive stadsdelsnämnd och personalen ska alltid kunna lägga egenregianbud. Idag toppstyrs stadens utbud av äldreboenden från kommunstyrelsen och avgörande tilldelningsbeslut lämnas till en tjänsteman. Stadsdelsnämnderna omvandlas från beslutande till förvaltande organ, trots att de har det faktiska ansvaret inför medborgarna. Uppföljningsansvaret blir mycket otydligt när stadsdelsnämnden inte kan säga upp avtalet vid ett allvarligt kontraktsbrott. Därmed försämras även medborgarnas, brukarnas och de anhörigas möjligheter till ansvarsutkrävande när det gäller en verksamhets kvalitet.

Sist men inte minst är vi djupt bekymrade över det faktum att meddelarfriheten för medarbetarna kommer att begränsas när kommunalt driven äldreomsorg går över i

privat drift. Vår uppfattning är att stadens upphandlingar inte på något villkor får inskränka de grundlagsskyddade rättigheterna för anställda i kommunalt finansierad verksamhet.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Shadi Larsson och Nicke Grundberg (båda MP) och Hans Enroth (V) enligt följande.

1. Avslå förvaltningens förslag till yttrande.
2. Återremittera ärendet till förvaltningen för omarbetning.
3. I ett omarbetat yttrande, utöver det nuvarande innehållet, särskilt anför följande:

När upphandling av vård- och omsorgsboenden sker bör staden konsekvent ta in egenanbud. Detta för att på mest effektiva sätt verka för en bibehållen och ökad kvalitet i verksamheten. I Norrmalms fall bör understrykas att det sista kommunalt drivna äldreboendet nyligen har lagts på entreprenad, vilket innebär att samtliga resonemang om ”valfrihet” i vård och omsorg i dagsläget utgör argument för fler boenden i kommunal regi.

Ovanstående gäller särskilt i den förestående upphandlingen av Vasen. Förtroendet för det företag som drivit Vasen har efter ett antal år urholkats hos både brukare och stadsdelsförvaltning. De boende har vittnat om en försämring av både vård och mat. Det är av stor vikt att kommunen i sin policy för upphandling av vård- och omsorgsboenden återgår till principen om att kvalitet väger tyngre än ägandeform. Därför är det av stor vikt att egenanbud läggs även i detta enskilda fall.

Särskilt uttalande gjordes av Agneta Isacson (FP) enligt följande.

Vi har inget att invända i stort mot förvaltningens remissvar men vill göra följande uttalande angående storleken på upphandlingarna. Det är viktigt att man inför varje upphandlingstillfälle värderar hur stor upphandlingen bör vara. Risken är annars att endast stora bolag kan bli aktuella och att småföretagen utesluts redan i upphandlingsprocessen.

Ofta är det mera fördelaktigt att dela upp enheten i två eller flera verksamheter.

Exempel på möjliga fördelar:

- småskalighet, troligen ökad trivsel
- närmare till management
- småföretag ges en möjlighet att etablera sig/växa
- fler utövare
- ökad konkurrens, ökad kreativitet
- etc.

Särskilt uttalande gjordes av Anita Lindskog m fl (S) enligt följande.

I remissen avseende upphandling finns ett boende med från Norrmalms område. Det gäller äldreboendet Vasen. En tidigare upphandling av äldreboendet Vasen har resulterat i en oacceptabel vårdssituation för brukarna på boendet. Det avtal som tidigare slöts ska inte förlängas.

I samband med den nu förestående upphandlingen är det således mycket angeläget att man i upphandlingsunderlaget är mycket tydlig med att de normer och kvalitetskrav som ställs på äldreomsorgen i gällande hälso- och sjukvårdslagstiftning följs. Det är också av stor vikt att Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter samt stadens riktlinjer och policy uppnås.

En självklarhet är också att i de fall ingångna avtal inte följs måste dessa lätt kunna sägas upp och en ny upphandling kunna ske.

Vi tillstyrker remissen om upphandling av Vasen med ovanstående tillägg.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Liliane Svensson (S) med stöd av (V) enligt följande.

Avslå förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver framföra,

Vi anser, att vård och omsorg drivs bäst i egen regi. Offentlighetsprincipen garanterar insyn och snabba åtgärder vid behov. Det gagnar inte heller brukarna eller personalen utan skapar bara oro när man ska upphandla befintlig verksamhet av detta slag. Stadsledningskontorets framhåller bl.a. att ökad valfrihet är en mycket betydelsefull kvalitetsaspekt. Vi håller med om det, men anser att det inte står i motsats till att driva vård och omsorg i egen regi. Att ha direktinflytande är den snabbaste vägen att få de resultat man vill ha. Därför motsätter vi oss upphandling av befintlig verksamhet. Att upphandlingen ska ske centralt förbättrar inte situationen, snarare tvärtom.

Särskilt uttalande gjordes av Rebwar Hassan (MP) enligt följande.

Vi i Miljöpartiet anser att det viktiga är kvaliteten på tjänsterna, inte vem som är utförare. Omsorgen om äldre ska erbjudas med en mångfald av möjligheter och kan drivas av både kommunala, kooperativa och privata aktörer. Stockholmarnas möjligheter att göra egna val, samt att uppmuntra en bredd av entreprenörskap, är centrala delar i utvecklingen. Men mångfalden ska inte begränsas till vilken form en viss service bedrivs i, utan fokus ska vara på att verksamheten bedrivs i god kvalitet för stockholmarna. Inte minst inom äldreomsorgen är valfrihet viktigt. Kraftfulla insatser måste till för att möta de ökande behoven av anpassat boende, vård och omsorg. Självklart ska alla garanteras fullvärdig service, vård och omsorg, oavsett i vilken stadsdel man bor. Miljöpartiet delar inte den moderatledda majoritetens negativa inställning till kommunal verksamhet. Avknoppningar och privatiseringar av kommunala verksamheter ska

ske då initiativet har ett genuint medborgarengagemang, då initiativet kommer från t ex brukare och personal.

Vi i Miljöpartiet tycker att upphandling av varor och tjänster är ett viktigt verktyg för att använda stadens resurser till att främja socialt och miljömässigt hållbar utveckling samtidigt som centrala upphandlingar kan vara bra för stadens egen ekonomi. Upphandling är ett starkt verktyg för att främja lika rättigheter i de upphandlade företagen. Staden ska säkerställa att antidiskrimineringsklausulerna används och följs upp på ett sätt som aktivt främjar lika rättigheter i stadens verksamheter och bolag samt i de upphandlade verksamheterna. De centrala upphandlingarna ska flyttas till kommunstyrelsen.

Stockholm ska göra det enklare för lokala småföretag att delta i upphandlingar. Ett sätt är att göra fler och mindre upphandlingar istället för ett fåtal stora. Vid stora upphandlingar är det främst de största företagen som har möjlighet att lägga anbud medan mindre upphandlingar ger möjlighet för många fler företag att delta, och därmed breddas konkurrensen.

Staden ska ta fram en ny upphandlingspolicy med tydliga krav på miljö, klimat och social rättvisa. Stockholm ska även återuppta det avbrutna diplomeringsarbetet för att blir en Fair Trade City, med syfte att öka kunskap och engagemanget för rättvis handel.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Ornina Younan, Anna Jonazon och Rune Olofsson (alla S), Awad Hersi och Derya Uzel (båda MP) samt Jonas Ljungstedt (V) enligt följande.

Vi ställer oss negativa till ytterligare centralupphandling av vård- och omsorgsboenden. Privatiseringen har redan drivits mycket långt i staden. Om den moderatstyrda majoriteten genomför konkurrensutsättningen fullt ut kommer de kommunala utförarna att vara mycket få, och de äldres frihet att välja kommunal utförare vara minimal.

Vi ställer oss negativa till ytterligare centralupphandling av vård- och omsorgsboenden. Privatiseringen har redan drivits mycket långt i staden. Om den moderatstyrda majoriteten genomför konkurrensutsättningen fullt ut kommer de kommunala utförarna att vara mycket få, och de äldres frihet att välja kommunal utförare vara minimal.

Vi ställer oss negativa till ytterligare centralupphandling av vård- och omsorgsboenden. Privatiseringen har redan drivits mycket långt i staden. Om den moderatstyrda majoriteten genomför konkurrensutsättningen fullt ut kommer de kommunala utförarna att vara mycket få, och de äldres frihet att välja kommunal utförare vara minimal.

Genom att fortsätta upphandla släpper staden också ifrån sig stora delar av kontrollen av boendena. Det blir allt svårare att garantera kvaliteten och personalens kompetens, inte heller kan staden övervaka och styra utvecklingen av viktiga delar av äldreomsorgen. Konkurrensutsättningen ökar även personalomsättningen vilket försämrar kontinuiteten för de äldre. När de kommunala alternativen försvinner hamnar staden i

en låsningseffekt. Även om exempelvis fler gruppboendeplatser skulle behövas i en stadsdel, kan inte staden tillgodose det förrän avtalet löpt ut med den privata utföraren.

Dessutom anser vi att om det vid något tillfälle skulle finnas skäl att upphandla ska det alltid beslutas lokalt av respektive stadsdelsnämnd och personalen ska alltid kunna lägga egenregionbud. Idag toppstyrs stadens utbud av äldreboenden från kommunstyrelsen och avgörande tilldelningsbeslut lämnas till en tjänsteman. Stadsdelsnämnderna omvandlas från beslutande till förvaltande organ, trots att de har det faktiska ansvaret inför medborgarna. Uppföljningsansvaret blir mycket otydligt när stadsdelsnämnden inte kan säga upp avtalet vid ett allvarligt kontraktsbrott. Därmed försämras även medborgarnas, brukarnas och de anhörigas möjligheter till ansvarsutkrävande när det gäller en verksamhets kvalitet.

Slutligen vill vi ställa oss bakom pensionärsrådets svar på remissen

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Erik Malm m fl (MP) enligt följande.

1. Ärendet återremitteras för att kompletteras med en beskrivning av nuvarande kvalitet i verksamheten på Hornskroken och Katarinagården och huruvida kvaliteten bedöms kunna höjas genom en upphandling.
2. Ge förvaltningen i uppdrag att utreda de juridiska möjligheterna att skyndsamt häva avtalen med Attendo Care på Vintertullens vård- och omsorgsboende.
3. Ge förvaltningen i uppdrag att utreda om förhållandena vid Vintertullens vård- och omsorgsboende är sådana att det ur kvalitetssynpunkt är fördelaktigt att återta verksamheten i egen regi

Särskilt uttalande gjordes av Erik Malm m fl (MP) enligt följande.

Enligt ärendet ska vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi upphandlas genom årliga, centralt administrerade entreprenadupphandlingar. Stadsledningskontoret föreslår, efter avstämning med förvaltningarna vilka dessa boenden är. Hornskroken och Katarinagården är föreslagna. Till denna förberedelse för upphandling har Vintertullens vård- och omsorgsboende lagts till.

Vi utgår från att valfrihet, inte till varje pris innebär upphandling om verksamheten drivs med hög kvalitet och det skulle finnas risk att denna skulle försämrats genom en upphandling. Utgångspunkten måste vara att kvaliteten är hög för den enskilde brukaren och att den i realiteten förväntas bli ännu bättre genom en upphandling.

När det gäller Vintertullen som vid upprepade tillfällen visat sig ha brister i verksamheten är det angeläget att utreda möjligheterna att avtalet hävs och att förvaltningen utreder om det ur kvalitetssynpunkt är mer fördelaktigt att återta verksamheten i

egen regi. Om så inte är fallet är det angeläget att ett egenregianbud ges i en kommande upphandling.

Särskilt uttalande gjordes av Christoffer Järkeborn m.fl. (M), Per Henriksson (FP) och Emma Petersson (C) enligt följande.

Vi vill vara redo att snabbt kunna få in en ny aktör på Vintertullen om avtalet med Attendo Care inte förlängs.

Vi är därför positiva till att komplettera stadsledningskontorets förslag till centralupphandling för 2011 med Vintertullens vård- och omsorgsboende.

I mars kommer förvaltningens utredning att vara klar då vi går till botten med den allvarliga kritik som förts fram mot Attendo. Det görs en omfattande utredning och en tjänsteman på förvaltningen besöker samtliga brukare på Vintertullen för att höra hur de trivs och hur de blir bemötta av personalen på Vintertullen.

Nämnden kommer på sammanträdet i april att ta ställning till om avtalet med Attendo Care ska förlängas eller inte.

Reservation anfördes av Anders Göransson m fl (S) och Gunnar Ågren (V) enligt följande.

1. Säga upp avtalet med Attendo Care AB ang. vård- och omsorgsboendet vid Vintertullen.
2. Uppdra till förvaltningen att förbereda för att driva Vintertullens vård- och omsorgsboende i egen regi,
3. förklara beslutet omedelbart justerat.

Den 25 oktober 2007 beslöt Södermalms Stadsdelsnämnd att anta Attendo Care AB:s anbud gällande vård- och omsorgsboendet Vintertullen. Attendo övertog verksamheten den 1 april 2008.

Redan den 4 juli 2008 mottog stadsdelsförvaltningen ett beslut från Länsstyrelsen som då var tillsynsmyndighet som löd att :

Länsstyrelsen riktar kritik mot Södermalms stadsdelsnämnd för brister som sammantaget gör att enskildas behov inte tillgodoses på ett godtagbart sätt. Enskilda tillförsäkras inte tillräckligt god kvalitet i vård och omsorg vad gäller trygghet, delaktighet och rättsäkerhet.

Samma kritik riktades av Länsstyrelsen efter ett tillsynsbesök i november 2009, där Länsstyrelsen skrev följande:

Huvudmannen uppfyller inte lagstiftningen och dess intentioner i alla delar som tillsynen avser. Länsstyrelsen riktar kritik mot stadsdelsnämnden för brister i ledningssystemet för kvalitet när det gäller personalens kompetens, rutiner för handläggning och dokumentation och rutiner som tydliggör samverkan och samarbete mellan beställare och utförare.

Enligt en redovisning som vi fick i nämnden i juni 2010 framgick att de flesta av de löften som Attendo gav i anbudet inte hade uppfyllts inom rimlig tid. Av det beslutade biståndet på servicehuset hade endast 90 % bemannats, i jämförelse med 100 % på Tanto servicehus och Hornstulls servicehus. Av de bemannade tiderna på Vintertullens servicehus hade nära hälften utförts av vikarier. Det är anmärkningsvärt eftersom de boende har stort behov av en hög kontinuitet och trygghet.

Den 17 december 2010 ankom ett brev från Ersta Sköndal Högskola till stadsdelsförvaltningen med redovisningar för oegentligheter i vården som studenter vid sjuksköterskeutbildningen på Ersta Sköndal berättat om. Vid besök från Attendo Care AB hos stadsdelsnämnden den 13 januari 2011 redogjorde Attendo Care AB för att de skulle omplacera enstaka arbetstagare med anledning av det inträffade. De ansåg dock inte att några från arbetsledning behövde bytas ut, och de hade inte några andra konkreta förslag på hur man skulle komma tillrätta med oegentligheterna i vården och omsorgen.

I massmedia har vi därefter fått veta att Attendo Care AB inte längre kommer att ta emot sjuksköterskestuderanden på Vintertullens vård- och omsorgsboende.

Vi kan därför konstatera att man inte önskar någon som helst insyn i verksamheten. Och tidigare anställda, samt anhöriga har berättat om ytterligare brister i vården och omsorgen.

Stadsdelsnämnden har därför inte längre något förtroende för Attendo Care AB och deras sätt att uppfylla det anbud som lämnades 2007. De boende på Vintertullen har rätt att få en god vård och omsorg.

Beträffande Katarinagården och Hornskroken är det vård- och omsorgsboenden som fungerar alldeles utmärkt. Vi anser att valfriheten innebär att det ska gå att välja på även kommunalt drivna vård- och omsorgsboenden. Det är därför nu tid att säga nej till ytterligare upphandlingar där det inte tillåts att lämna anbud i egen regi. Erfarenheterna av t ex Vintertullen visar att det är mycket svårare och tar betydligt mycket längre tid att åtgärda ev missförhållanden när boendena är utlämnade till privata entreprenörer. De avtal som har träffats med t ex Attendo Care AB har låst stadsdelsnämnden, så att vi inte har kunna leva upp till de krav som tillsynsmyndigheten Socialstyrelsen krävt.

Särskilt uttalande gjordes av Gunnar Ågren (V) enligt följande.

Den hittillsvarande upphandlingen av vård- och omsorgsboenden har utmärkts av att man ställt otillräckliga och oprecisa krav på verksamheternas kvalitet och innehåll. Därigenom har de boendes hälsa och grundläggande livskvalitet äventyrats. Detta visas inte minst av händelserna kring Vintertullen.

I förslaget till centralupphandling talas om att man från kommunens sida skall göra en förenklad upphandling av boenden och måste tolkas som man inte avser att ställa några preciserade krav på verksamheterna. Detta innebär att det blir mycket svårt att häva avtalen också vid uppenbara missförhållanden.

Ett eventuellt valfrihetssystem inom äldreomsorgen måste ha som förutsättning att stadsdelsnämnderna kan garantera att alla enheter inom systemet ger vård och boende av hög kvalitet. En sådan garanti kan inte lämnas idag, bland annat beroende på att branschen domineras av riskkapitalbolag, där kortsiktiga vinster är viktigare än de boendes hälsa. Verklig valfrihet inom vård- och omsorgsboenden kan därför bara garanteras om verksamheterna bedrivs i kommunens egen regi.

En centralupphandling innebär också att stadsdelsnämndernas ansvar för vård- och omsorg ytterligare urholkas genom att man tvingas svara för verksamheter vars innehåll man inte kunnat påverka.

Förslaget om central upphandling av vård- och omsorgsboenden bör därför avvisas.